

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 04 » 10 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній менеджмент в середній освіті: Управління освітнім процесом
для студентів

спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки
освітнього рівня: другого (магістерського)
освітньо-наукової програми: 011.00.02 Педагогіка середньої освіти

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 16.96/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, літера)
« » 2021

Київ – 2021

Розробники:

Братко Марія Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Леонтєва Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Братко Марія Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 15 вересня 2021 року № 2

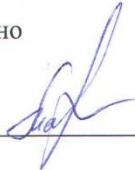
Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.02

«Педагогіка середньої освіти» Ірина АНДРОЩУК

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2021 р.

Заступник директора Марина МАШОВЕЦЬ

Пролонговано

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	заочна форма навчання	
Освітній менеджмент		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом	2	1
Обсяг кредитів	4	2
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	120	60
Самостійна робота	16	8
Семестровий контроль	104	52
Екзамен (інтегрований у 2 семестрі)		
Змістовий модуль I. Управління освітнім процесом		
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	1	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	60	8
Самостійна робота	16	8
Семестровий контроль	104	52
Екзамен (інтегрований у 2 семестрі)		
Змістовий модуль III. Моніторинг якості освіти: діагностика, проєктування		
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом	1	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	60	8
Самостійна робота	16	8
Семестровий контроль	104	52
Екзамен (інтегрований у 2 семестрі)		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування комплексних знань та умінь з теорії і практики освітнього менеджменту, зокрема управління освітніми системами середньої ланки загальної освіти, моніторингу якості освіти.

Завдання навчальної дисципліни сприяти формуванню:

- *інтегральної компетентності*, яка виявляється у здатності Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.
- *загальних компетентностей*, а саме: здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети; застосовувати знання у різних професійних ситуаціях
- *фахових компетентностей* спеціальності, які виявляються в здатності проєктувати і досліджувати освітні системи; інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах; організувати безпечне освітнє середовище (в тому числі створювати умови для функціонування інклюзивного середовища), використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями, формувати у них культуру здорового та безпечного життя.

3. Результати навчання за дисципліною

PH 2	Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності
PH 5	Організувати освітній процес на основі особистісно зорієнтованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти
PH 7	Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання
PH 10	Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації

4. Структура програми навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Самостійна робота
Змістовий модуль I. «Управління освітнім процесом»							
1.	Сучасні моделі освіти та система управління освітою в Україні	30	4	2	2	-	26
2.	Освітній заклад, як об'єкт управління. Управлінська діяльність керівника закладу освіти	30	4	2	2	-	26
<i>Разом</i>		60	8	4	4	-	52
Змістовий модуль III. «Моніторинг якості освіти: діагностика, проєктування»							
1.	Загальні засади освітнього моніторингу, педагогічного оцінювання, діагностики	30	4	2	2	-	26
2.	Освітні вимірювання. Тестові технології як об'єктивний спосіб оцінювання освітніх результатів	30	4	2	2	-	26
<i>Разом</i>		60	8	4	4	-	52
<i>Разом</i>		120	16	8	8	-	104

5. Програма навчальної дисципліни (заочна форма).

Змістовий модуль I. «Управління освітнім процесом»

Тема 1. Сучасні моделі освіти та система управління освітою в Україні.

Гене́за поняття «управління» та «менеджмент». Історичні етапи розвитку науки «управління». Сучасні школи «управління». Особливості поняття «менеджмент освіти». Сутність менеджменту освіти та закономірності менеджменту освіти. Принципи, на яких будуються засади діяльності освітнього менеджменту. Функції менеджменту освіти. Державне управління системою освіти. Державна політика і галузі освіти. Європейська модель освіти. Американська модель освіти. Японська модель освіти. Державний характер управління системою загальної середньої освіти. Принципи освітньої політики в системі управління загальною середньою освітою. Сутність підготовки та прийняття управлінських рішень в закладах освіти. Особливості та етапи управлінського циклу. Особливості та значення інформаційного забезпечення процесу управління.

Основні поняття теми: управління, менеджмент, менеджмент освіти, освітній процес, модель освіти, система управління освітою.

Тема 2. Освітній заклад, як об'єкт управління. Управлінська діяльність керівника закладу освіти.

Сутність поняття та структура педагогічної системи. Класифікація педагогічних систем. Закрита відкрита педагогічні системи. Умови функціонування педагогічної системи. Загальні умови функціонування педагогічної системи. Специфічні умови функціонування педагогічної системи. Системоутворюючі фактори педагогічної системи. Зміст структурних елементів педагогічної системи: керуюча підсистема, керована підсистема. Об'єкт управління. Суб'єкт управління.

Зміст управлінської діяльності керівника закладу освіти. Роль та функції адміністратора в системі освіти. Вимоги до характерологічних особистих, професійних рис керівника. Професіограма керівника закладу освіти. Особливості професійної підготовки керівника-менеджера освіти. Планування, організація, мотивація і контроль, як основні функції управлінської діяльності. Стили керівництва в закладах освіти.

Основні поняття теми: педагогічна система, керівник закладу освіти, функції управлінської діяльності, стилі керівництва.

Змістовий модуль III. «Моніторинг якості освіти: діагностика, проєктування»

Тема 1. Загальні засади освітнього моніторингу, педагогічного оцінювання, діагностики

Визначення поняття моніторингу, педагогічного оцінювання, діагностики. Функції моніторингу (інформаційна, діагностична, корекційна, кваліметрична, аналітична, моделююча, прогностична, управлінська). Класифікації освітнього моніторингу (за ієрархією систем управління, за застосовуваними засобами, за підставами експертизи тощо). Зовнішній моніторинг. Внутрішній моніторинг. Моніторинг систем управління якістю освіти закладу вищої освіти. Моніторинг освітнього середовища закладу вищої освіти як засіб забезпечення якості освіти.

Підготовка, організація, проведення моніторингових досліджень. Етапи моніторингових досліджень (нормативно-настановчий, аналітико-діагностичний, прогностичний, діяльнісно-технологічний, проміжний діагностичний, підсумково-діагностичний). Визначення показників ефективності. Групи показників ефективності. Інструментарій моніторингу.

Основні поняття теми: моніторинг, освітній моніторинг, педагогічний моніторинг, класифікація моніторингу, функції моніторингу, якість, якість освіти, моніторинг якості вищої освіти, освітнє середовище закладу вищої освіти, моніторингові дослідження, етапи моніторингових досліджень, показники ефективності, інструментарій моніторингу.

Тема 2. Освітні вимірювання. Тестові технології як об'єктивний спосіб оцінювання освітніх результатів.

Освітні вимірювання. Поняття та категорії освітнього вимірювання. Тестові технології як об'єктивний спосіб оцінювання освітніх результатів. Теорія та практика створення тестів. Класифікація педагогічних тестів. Етапи розробки педагогічного тесту. Типи та форми тестових завдань. Портфоліо як альтернативний метод моніторингу освітніх результатів здобувачів освіти. Рейтингова система оцінювання. Порівняння традиційної й рейтингової оцінок в освітньому процесі. Таксономія Б.Блума. Педагогічне (від iPad) колесо А. Каррінгтона.

Основні поняття теми: тест, тестове завдання, форми тестових завдань, умова завдання, дистрактори, шкалювання, портфоліо оцінювання, педагогічне оцінювання, таксономія, функції портфоліо, різновиди портфоліо, рейтингова система оцінювання.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1*		ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2	
		Кількість одиниць	Максималь на кількість балів	Кількість одиниць	Максималь на кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	6	30
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
	Разом	-	49	-	54
Розрахунок коефіцієнту 103:60=1,72					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I. «Управління освітнім процесом»

Тема 1. Сучасні моделі освіти та система управління освітою в Україні.

- Скласти 10 тестових запитань різних типів до теоретичної частини теми.
- Впорядкувати список бібліографічних джерел за темою (до 10 джерел за останні 5 років).
- Представити на практичне заняття текст 3 наукових статей, які презентують планування роботи закладу освіти як складову управлінської діяльності.
- Скласти анотацію до однієї з зазначених наукових статей.

Тема 2. Освітній заклад, як об'єкт управління. Управлінська діяльність керівника закладу освіти.

- Дослідити та представити на практичному занятті модель сучасного менеджера-професіонала в освіті.

Змістовий модуль III. Моніторинг якості освіти: діагностика, проєктування

Тема 1. Міжнародні освітні порівняльні та вітчизняні моніторингові дослідження.

- Скласти 10 тестових запитань різних типів до теоретичної частини теми.
- Впорядкувати список бібліографічних джерел за темою (до 10 джерел за останні 5 років).
- Представити на практичне заняття текст 3 наукових статей, які презентує аналіз конкретного моніторингового дослідження.
- Скласти анотацію до зазначеної наукової статті.
- Дослідити особливості проведення педагогічного експерименту на засадах моніторингу

Тема 2. Тестові технології в оцінюванні освітніх результатів у вищій школі

- Розробити систему тестів (до 20) для оцінки освітніх результатів за певною темою (за вибором студента).

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання (*для денної форми навчання)

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Кількість балів	Характеристика
20 - 25	модульна контрольна робота характеризується відсутністю помилок, що засвідчує про сформовані вміння та міцні знання матеріалу, які складають зміст модуля
15 - 19	у модульній контрольній роботі наявні незначні помилки
9 - 14	у модульній контрольній роботі наявні суттєві помилки, частину з яких студент спроможний усунути у разі незначної допомоги викладача
0 - 8	у роботі наявні суттєві помилки; студент потребує постійного роз'яснення викладача, щоб усунути виявленні помилки

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожну роботу)

Форма проведення: комп'ютерне тестування (у системі Moodle).

Тривалість проведення: 90 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання: Тестове опитування включає 40 теоретичних запитань, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

6.5. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

1. Особливості, функції, завдання освітнього менеджменту.
2. Освітній менеджмент як наука в системі управління освітою в Україні.
3. Особливості, структура, зміст, функції освітніх систем.
4. Роль менеджменту освіти в реалізації принципів освітньої політики України.
5. Особливості структури державного управління освітою в Україні.
6. Шляхи удосконалення освітньої системи України.
7. Школа як об'єкт і суб'єкт управління. Особливості та шляхи її розвитку.
8. Вплив керуючої підсистеми ЗО на якість освітнього процесу.
9. Особливості структури освітнього процесу. Керування ним.
10. Керівник школи - освітній менеджер. Особливості його діяльності.

Приклади тестових завдань:

1. Функція управління це?

- A. Все те, що повинен робити суб'єкт управління стосовно об'єкта управління
- B. Основне правило, основні теорії управління, знання яких дозволяє здійснювати ефективне управління
- V. Визначення ролі та місця кожного члена колективу у досягненні мети організації
- Г. Цілеспрямований вплив керівника та інших суб'єктів закладу освіти на працівників закладу освіти з метою спрямування їх на ефективну діяльність закладу освіти

2. Яка складова системи освіти не забезпечена законом прямої дії?

- A. Професійно-технічна
- B. Позашкільна
- V. Дошкільна
- Г. Післядипломна

3. Назвіть основні види планувальної роботи

- A. Стратегічний
- B. Тактичний
- V. Оперативний
- Г. Все перераховане

4. Планування це:

- A. Сукупність політичних, соціальних і природних факторів, які мають великий вплив на створення, функціонування та розвиток закладу освіти
- B. Визначення результатів, які бажано отримати, шляхів і методів досягнення результатів
- V. Узагальнена характеристика роботи закладу освіти, що акцентує увагу на життєвих особливостях. Специфіці роботи закладу освіти на різних етапах функціонування
- Г. Процес приведення певної системи у порядок; вплив на деякі деталі для функціонування певної системи

5. Назвіть основні стилі керівництва

- A. Авторитарний, демократичний
- B. Ліберальний, лідерський
- V. Християнський, мусульманський
- Г. Авторитарний, демократичний, ліберальний, лідерський

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	100 – 90	A
Дуже добре	82 – 89	B
Добре	75 – 81	C
Задовільно	69 – 74	D
Достатньо	60 – 68	E
Незадовільно (з можливістю повторного складання)	35 – 59	Fx
Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	1-34	F

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі	ЗМ I		ЗМ III	
Назва модуля	Управління освітнім процесом		Моніторинг якості освіти: діагностика, проектування	
Кількість балів за модуль	49 балів		54 балів	
Лекції	1	2	1	2
Теми лекцій	Сучасні моделі освіти та система управління освітою в Україні	Освітній заклад, як об'єкт управління. Управлінська діяльність керівника закладу освіти	Загальні засади освітнього моніторингу, педагогічного оцінювання, діагностики	Освітні вимірювання. Тестові технології як об'єктивний спосіб оцінювання освітніх результатів
К-ть балів	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали
Теми практичних занять	Планування роботи закладу освіти як складова управлінської діяльності	Особливості управлінської діяльності керівника закладу освіти	Загальні засади освітнього моніторингу, педагогічного оцінювання, діагностики	Освітні вимірювання. Тестові технології як об'єктивний спосіб оцінювання освітніх результатів
Робота на практичних заняття	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів
Самостійна робота	25 балів		30 балів	
Підсум. контр.	Іспит (інтегрований)			

8. Рекомендовані джерела до курсу

Основні:

1. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг освіти: навчально- методичний посібник. Київ: Освіта України, 2006. 144 с.
2. *Освітній менеджмент: Навчальний посібник.* За ркд. Л.Даниленко, Л.Карамушки. К.: Шкільний світ, 2003. 400 с.
3. Ковальчук Ю.О. Теорія освітніх вимірювань. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. – 200 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://moodle.ndu.edu.ua/pluginfile.php/889/mod_page/content/1/Kovalchuk_Y_O_Teorija_osvitnih_vy_miruvan.pdf
4. *Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу:* посібник / ав. : Ляшенко О.І., Лукіна Т. О., Булах І. Є., Мруга М. Р. – К. : Педагогічна думка. – 2012. – 160 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/2969/1/.pdf>

Допоміжні:

1. Братко М.В. *Управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу: теорія і практика: монографія.* Кам'янець-Подільський: «Аксіома», 2017. 424 с.
2. Вебб Б., Манн Дж.Д. *Приціл. Як приймати кращі рішення, коли весь світ проти тебе.* К.: Yakaboo Publishing. 284 с.
3. Гоулман Д. *Емоційний інтелект. Книжка, яка змінює уявлення про те, що означає бути розумним.* К.:Vivat", 2018.

4. Глоссарий ключевых терминов в области оценки и управления, основанного на результатах. – Всемирный банк; [Электронный ресурс] Режим доступа: www.worldbank.org
5. Джой Равен. Педагогическое тестирование: Проблемы: заблуждения: перспективы / Джон Равен. – М.: “Когито-Центр” 1999. – 144 с.
6. Єльнікова Г. В. Адаптивне управління : сутність, характеристика, моніторингові системи : колективна монографія / за заг. ред. Г. В. Єльнікової. – Чернівці: Вид. Технодрук, 2009. – 572 с.
7. Канівець Т.М. Основи педагогічного оцінювання: [навчально- методичний посібник] / Т.М.Канівець. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. — 102 с.
8. Канівець Т.М. Основи педагогічного оцінювання: [навчально- методичний посібник] / Т.М. Канівець. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. — 102 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/Konivets_Osnovy_Ped_Jtsinuvannia.pdf
9. Лукіна Т.О. Моніторинг в освіті // Енциклопедія освіти. – АПН України, гол. ред. В.Г.Кремень. – К. : Юріном Інтер, 2008. – С. 519-521.
10. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика – К.: Вид. дім “Шкільний світ”: Вид. Л.Галіцина, 2006. –128 с. – (Б-ка “Шкіл. світу”).
11. Кові Стівен Р. *7 звичок надзвичайно ефективних людей*. Пер. з англ. О. Любенко. 2-е вид., стер. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. 316 с.
12. Робінсон К., Ароніка Л. *Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту*. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 258 с.
13. Рубін Г. *Проект щастя*. Пер. з англ. А.Саган. Львів:Видавництво Старого Лева, 2017. 368 с.
14. Харарі Ю.Н. *21 урок для 21 століття*. Пер. з англ. О. Демянчука. Київ: Форс Україна, 2018. 416 с.
15. Черновол-Ткаченко Р. І. Техніка управлінської діяльності. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 272 с.

Електронні джерела:

- <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
<https://yur-gazeta.com/golovna/5-naykrashchih-knig-dlya-spravzhnih-lideriv.html>
<https://blog.yakaboo.ua/pro-liderstvo/>
<http://cpls.kubg.edu.ua/hromada/statti/655-vse-shcho-vy-khotily-znaty-pro-liderstvo-sluzhinnia.html>
[https://stud.com.ua/21928/etika ta estetika/dilova etika](https://stud.com.ua/21928/etika%20ta%20estetika/dilova%20etika)